

Sociaal recht 2

Academiejaar 2024-2025

Bachelor Human Resource
Management

Alternatieve beloningstechnieken

Inhoudstafel

De extralegale voordelen die we bekijken, zijn niet limitatief.
Wij bekijken ze vanuit verschillende invalshoeken:

1. Vakantie
2. Bonussen
3. Cheques
4. Mobiliteit
5. Bijkomende verzekeringen
6. Aanvullende sociale zekerheid
7. Terugbetaling kosten
8. Multimedia

Inhoudstafel

- **1. Waarom 'alternatief verlonen'?**
  - 1.1 Historiek
  - 1.2 Algemeen
- **2. Extralegale voordelen**
  - 2.1 Algemeen: Wat zijn extralegale voordelen?
  - **INVALSHOEK: VAKANTIE**
  - 2.2 Eindejaarspremie
  - 2.3 Bedrijfseigen verlofdagen
  - **INVALSHOEK BONUSSEN**
    - 2.3 Loonbonus
  - 2.4 Winstpremie
  - **INVALSHOEK CHEQUES**
    - 2.5 Maaltijdcheques
    - 2.6 Ecocheques
    - 2.7 Sport-en cultuurcheques
  - **INVALSHOEK MOBILITEIT**
    - 2.8 Bedrijfswagen

Inhoudstafel

- **INVALSHOEK BIJKOMENDE VERZEKERINGEN**
  - 2.9 Hospitalisatieverzekering
  - **INVALSHOEK AANVULLENDE SOCIALE ZEKERHEID**
  - 2.10 Extralegale kinderbijslag
  - **INVALSHOEK TERUGBETALING KOSTEN**
  - 2.11 Terugbetaling woon-werkverkeer
  - **INVALSHOEK MULTIMEDIA**
  - 2.12. PC/Tablet/GSM/internetverbinding
-
- **3. Het cafetariaplan**
    - 3.1 Wat is een cafetariaplan?
    - 3.2 Budgetcreatie
    - 3.3 De mogelijkheden
    - 3.4 De tools
    - 3.5 Basisprincipes
    - 3.6 Concreet
    - 3.7 De voordelen
    - 3.8 De nadelen
    - 3.9 Formaliteiten

1. Waarom 'alternatief verlonen'?

1.1. Historiek

- **Jaren '60 en '70:** Werkgever besliste over het salaris (evt met klein variabel loon)
- **Jaren '80 en '90:** Loon werd sociaal en fiscaal geoptimaliseerd.
De benefits deden hun intrede: maaltijdcheques, verzekeringen, bedrijfswagen, ...
- **Rond de eeuwwisseling:** ↑ aandacht voor evenwicht tussen privé-tijd en arbeid → 'new-age benefits': bv. kinderopvang, fitnessabonnement, was-en strijkdienst, ...
- **Recent:** twee invalshoeken
  - Strategisch beloningsmanagement
  - inkomensmanagement

1. Waarom 'alternatief verlonen'?

1.2. Algemeen

- Motivatie om werknemers aan het bedrijf te binden
- Alternatieve beloningsstructuur: verzekeringspremies, extra verlofdagen, voordelen in natura (extra-legale voordelen), ...
  - Moeten meegenomen worden in de berekening van de overheadkost
  - = employee benefits: fiscaal voordeliger dan verhoging van het brutoloon
  - → hoger motivatie-rendement
  - Retentie: hoe houd ik werknemers aan boord?

!! Niet alle extralegale voordelen zijn fiscaal aftrekbaar

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK: VAKANTIE

2.2. Eindejaarspremie

- = Extralegaal voordeel
- Niet verworven krachtens de wet maar o.b.v. een CAO of een individuele toezegging van de werkgever
  - → sectorbepaald – afwijkingen mogelijk
- bijna in alle sectoren een volledige maandwedde

Uitzonderingen

- Voor arbeiders: loon voor 38 u x 4,33 weken
- Sector gezondheidsinrichtingen: premie 30% tot 40% van een maandwedde
- maandwedde

2. Extralegale voordelen

- Toekenningsvoorwaarden verschillen van sector tot sector
- Eindejaarspremie wordt naar RSZ toe als loon beschouwd
  - Onderworpen aan gewone werkgeverstoelagen en werknemersbijdragen
    - Dus aan RSZ en bedrijfsvoorheffing
  - Loonkostcalculatie: 8,33% (1/12de) bovenop het brutoloon

Meest voorkomende:

- 13de maand: gemiddelde maandloon van het afgelopen jaar
- Vast bedrag: % van het ontvangen loon van de afgelopen periode
- Vast bedrag, forfaitair uitgedrukt

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK: VAKANTIE

2.3. Bedrijfseigen vakantiedagen

- Vakantiedag voor je verjaardag (vrij op te nemen)
- Anciënniteitsverlof:
  - Soms verplicht vanuit PC
  - Bv. vanaf 10 jaar 1 extra vakantiedag

Informatieverplichting via bv. een onthaalbrochure en in het arbeidsreglement

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK BONUSSEN

2.4. Loonbonus (cao nr. 90)

- = extralegaal voordeel
- = niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen
- Werkgever moet voorafgaand cao afgesloten hebben

Wat is de loonbonus?

Een voordeel gebonden aan de collectieve resultaten van een onderneming;

Het voordeel moet afhangen van de verwezenlijking van duidelijke, transparante, meetbare en verifieerbare doelstellingen.

2. Extralegale voordelen

Doelstellingen:

- Collectief
- Gekoppeld aan de onderneming – niet aan individuele werknemers
- → aan alle werknemers van de onderneming of aan een welomschreven groep van werknemers
- Bedrag van het voordeel moet niet identiek zijn voor elke werknemer (overeenstemmend effectieve prestaties)
- Evt. invoering anciënniteitsvoorwaarde kan

2. Extralegale voordelen

Verplichte vermeldingen bonusplan

- De doelgroep
- De doelstellingen
- De referteperiode en de geldigheidsduur van het plan
- De voordelen, de berekening, de wijze en het ogenblik van betaling
- Een opvolgings-en controleprocedure

Procedure

Met vakbondsafvaardiging: via cao

Zonder vakbondsafvaardiging via cao of toetredingsakte

 te versturen naar Algemene Directie Toezicht op Sociale Wetten (FOD)

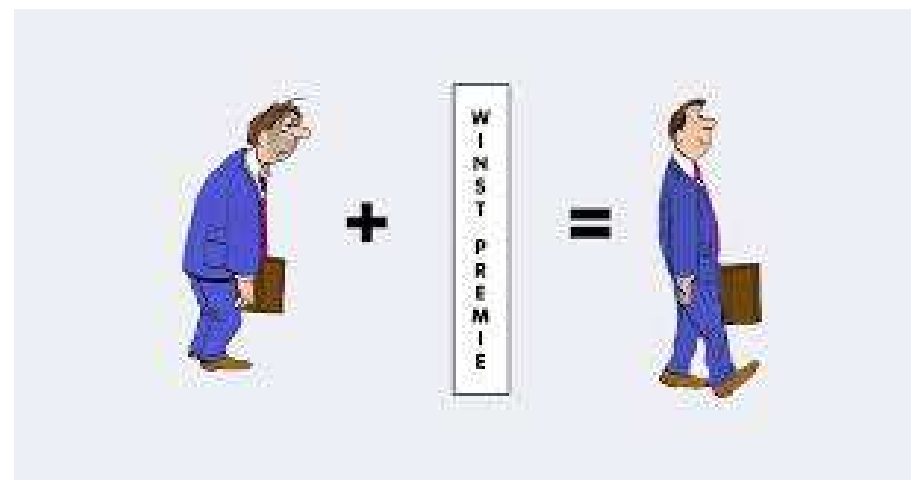
2. Extralegale voordelen

Sociale behandeling	Fiscale behandeling	
	Voor de werknemer	Voor de werkgever
RSZ-bijdragen Fluctueert tussen de 1 en 4020 euro bruto Bijzondere WN'ers toelage van 13,07% Bijzondere WG'ers toelage van 33%	Vrijstelling Geen personenbelasting verschuldigd Bruto = netto -RSZ	Aftrekbaarheid De bonus en de bijzondere bijdragen zijn kosten die aftrekbaar zijn voor de werkgever

2. Extralegale voordelen

2.4. Winstpremie

- Collectieve bonus (voor alle werknemers binnen de onderneming)
- Valt buiten de loonnorm
- Algemene vergadering van de onderneming beslist een deel van hun winst als bonus aan de werknemers uit te keren
- Op eenvoudige wijze in te voeren
- Sociaal en fiscaal aantrekkelijk: motiveert werknemers
- Eigen initiatief van de werkgever; geen (jaarlijkse) verplichting

2. Extralegale voordelen

Twee verschillende **soorten** winstpremies:

- Een **identieke winstpremie**: bedrag of percentage loon = gelijk voor alle werknemers
  - beslissing algemene vergadering
- Een **gecategoriseerde winstpremie**: bedrag verschillend voor elke categorie werknemers (obv objectieve criteria)
  - via ondernemingscao of toetredingsakte

Bepaalde werknemers kunnen uitgesloten worden.

Bedrag: max. 30% van de totale brutoloonmassa van het boekjaar

2. Extralegale voordelen

Sociale behandeling	Fiscale behandeling	
	Voor de werknemer	Voor de werkgever
RSZ-bijdragen Geen sociale zekerheidsbijdrage voor de werkgever Solidariteitsbijdrage van 13,07% door de werknemer	Vrijstelling 7% belastingen voor de medewerker	Aftrekbaarheid Als werkgever betaal je vennootschapsbelasting, de winstpremie is een deel van de winst dus een verworpen uitgave – geen aftrekpost

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK CHEQUES

2.5. Maaltijdcheques

- extralegaal deel van de verloning
- Tegemoetkoming in de lunchkosten van medewerkers
- Oorspronkelijk voor medewerkers van bedrijven zonder bedrijfskantine
- Vast onderdeel van loon voor 50% van Belgische werknemers
- In handen van private uitgiftemaatschappijen zoals Pluxee, ...
- Werkgever bestelt de cheques daar

2. Extralegale voordelen

Maaltijdcheques (MTC)

Sociale behandeling	Fiscale behandeling	
	Voor de werknemer	Voor de werkgever
RSZ-bijdragen Toekenning in CAO of individuele arbeidsovereenkomst 1MTC/gewerkte dag – geldig 12m Cheques op naam – maandelijks Aandeel WG = max. 6,91 euro (1) Aandeel WN = max. 1,09 euro	Vrijstelling Indien alle voorwaarden bij sociale behandeling voldaan zijn.	Aftrekbaarheid 2 euro per cheque als beroepskost (2)

Commissieloon aan de uitgiftemaatschappij door WG

2. Extralegale voordelen

2.6. Ecocheques

- Voordelig voor medewerkers (geen RSZ, noch belasting)
- Aanvulling op het loon (geen vervanging, omzetting van...)
- Wel te verlenen ter vervanging of omzetting van MTC
- Aankoop welbepaalde ecologische producten en diensten
- Bv. elektrische fiets of tuinmateriaal
- Lijst (1) kent drie categorieën:
  - Ecologische producten en diensten
  - Duurzame mobiliteit en vrije tijd
  - Hergebruik, recyclage en afvalpreventie

2. Extralegale voordelen

Ecocheques (EC)

Sociale behandeling	Fiscale behandeling	
	Voor de werknemer	Voor de werkgever
RSZ-bijdragen Toekenning in CAO of individuele arbeidsovereenkomst Nominale waarde max.10 euro per EC Cheques op naam Geldig: 2 jaar – niet omwisselbaar in geld Max. 250 euro/jaar/werknemer (1)	Vrijstelling Indien alle voorwaarden bij sociale behandeling voldaan zijn.	Geen aftrekbaarheid Toegekend als aanvulling op het loon, niet inwisselbaar voor geld.

Commissieloon aan de uitgiftemaatschappij door WG

2. Extralegale voordelen

2.7. Sport-en cultuurcheques

Sociale behandeling	Fiscale behandeling	
	Voor de werknemer	Voor de werkgever
RSZ-bijdragen Toekenning in CAO of individuele arbeidsovereenkomst Cheques op naam Geldig: 15 maanden Uitsluitend omwisselen bij culturele of sportorganisaties Niet omruilbaar in speciën Max. 100 euro/jaar/werknemer	Vrijstelling Indien alle voorwaarden bij sociale behandeling voldaan zijn.	Geen aftrekbaarheid Niet fiscaal aftrekbaar.

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK MOBILITEIT

2.8. De bedrijfswagen

→ wagen kosteloos ter beschikking voor woon-werkverplaatsingen en voor privédoeleinden

→ voordeel alle aard of voordeel in natura

→ werkgever betaalt geen RSZ maar een bijzondere bijdrage berekend volgens een formule

→ aanbeveling: car policy als bijlage bij AO

2. Extralegale voordelen

2.8. De bedrijfswagen

Sociale behandeling	Fiscale behandeling	
	Voor de werknemer	Voor de werkgever
<p>RSZ-bijdragen</p> <p>Forfaitaire solidariteitsbijdrage (CO2-heffing) verschuldigd door de werkgever. Deze heffing hangt af van het CO2-gehalte dat door de wagen worddt uitgestoten en van het type van brandstof dat de wagen gebruikt.</p>	<p>Geen vrijstelling</p> <p>Voordeel alle aard hangt af van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De cataloguswaarde van de wagen - De Co2-uitstoot van de wagen - Type brandstof - Datum van 1ste inschrijving.	<p>Aftrekbaarheid</p> <p>Wisselend, afhankelijk van de gemaakte kosten en gelinkt aan de CO2-uitstoot van de wagen.</p>

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK BIJKOMENDE VERZEKERINGEN

2.9. Hospitalisatieverzekering

- bescherming tegen hoge medische kosten bij ziekenhuisopname (na tussenkomst ziekenfonds)
- dekkingsvorm hangt af van het soort polis
- tussenkomst in de ziekenhuisopname (ingreep, kamer, geneeskundige verzorging, geneesmiddelen, ...)
- voor-en nazorgen
- evt. uitgebreid tot de gezinsleden (bijkomende premie)

2. Extralegale voordelen

Sociale behandeling		Fiscale behandeling		
		Voor de werknemer		Voor de werkgever
Premies	Uitkeringen	Premies	Uitkeringen	
~~RSZ~~	~~RSZ~~	Vrijstelling	Vrijstelling	~~Aftrekbaarheid~~

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK AANVULLENDE SOCIALE ZEKERHEID

2.10. Extralegale kinderbijslag

→ zie onderdeel takken van de sociale zekerheid

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK TERUGBETALING KOSTEN

2.11. Terugbetaling woon-werkverkeer

→ **voor werkgever:** fiscaal en sociaal vrijgesteld op voorwaarde dat ze het gemeenschappelijk openbaar vervoer gebruiken

- verplaatsingen per trein
- verplaatsingen per bus, tram, metro
- gecombineerd openbaar vervoer

→ **Privé vervoer (met eigen wagen):** geen tussenkomst tenzij de sector ander bepaald (1)

→ **Beroepsverplaatsingen:** vergoeding kan , wagen is geen eigendom van de werkgever of door hem gefinancierd, forfait (alles inclusief): onderhoud, verzekering, brandstof, ...

2. Extralegale voordelen

INVALSHOEK MULTIMEDIA

2.12. PC/Tablet/GSM/internetverbinding

- Werkgever stelt multimedia, een abonnement of internet ter beschikking van werknemers
- Doelstelling: flexibiliteit, mobiliteit en beschikbaarheid van de werknemers aanmoedigen en garanderen
- Kan voor professionele en voor privédoeleinden
- Indien ook professioneel: loonvoordeel waarop RSZ en BV verschuldigd zijn

3. Het cafetariaplan

3.1 Wat is een cafetariaplan?

- Vorm van flexibele verloning
- Werknemers mogelijkheid om deel van brutoloon om te zetten naar extralegale voordelen afgestemd op hun behoeften.
  - Loonpakket voor een deel zelf samenstellen
  - Hangt af van gezinssituatie, mobiliteit, ...
- Geen verplichting: optie om bedrag in cash uit te keren (fiscaal minder interessant)
- Duurzame mobiliteit: bv. fietsleasing

3. Het cafetariaplan

3.2 Budgetcreatie

- Deel van het verloningspakket wordt omgezet in een in geld waardeerbaar jaarbudget
  - Welke voordelen?
  - Hoe groot is het budget?
    - Totale werkgeverskost: inclusief patronale SZ & eventueel vakantiegeld/eindejaarspremie ...
- De patronale sociale zekerheid = 25%

3. Het cafetariaplan

3.2 Budgetcreatie met eindejaarspremiebudget

- 100% van geschatte eindejaarspremie wordt omgezet in eindejaarspremiebudget
- In rekening brengen van patronale SZ (25 %)

- Saldo eindejaarspremie wordt uitbetaald in december
- Geen impact op groepsverzekering

3. Het cafetariaplan

3.3 De mogelijkheden

De werknemers verdelen budget over een selectie extralegale voordelen die de werkgever op voorhand samenstelde.

Vier categorieën van mogelijkheden:

- **Contant geld/bijkomende verzekeringen:** terugbetaling kosten voor internet, pensioensparen, hospitalisatieverzekering
- **Balans tussen privéleven en werk:** extra vakantie, opleidingen, medische controle
- **Mobiliteit:** fiets, auto of mobiliteitsbudget
- **Hardware devices:** smartphone, tablet of laptop

3. Het cafetariaplan

VAST LOONPAKKET

FLEXIBEL VERLONEN

ELS

34 jaar
2 jonge kinderen
woont buiten de stad

vast loon

kleine leasewagen

extra
vakantiedagen

BEN

28 jaar
alleenstaand
woont in de stad

vast loon

Fiets

Individueel
pensioenparen

ROGER

52 jaar
getrouwd, 2 tieners
woont buiten de stad

vast loon

individueel
pensioenparen

Extra
vakantiedagen

3. Het cafetariaplan

3.4 Tools

<https://youtu.be/ZC-7Vx8-OV0>

- Duidelijk en overzichtelijk geheel van de opties (nettoloon, extra vakantie, pensioensparen, ...) en het gespendeerd budget
- De administratieve last voor de HR-medewerker tot een minimum beperkt
- Werkgever beschikt over rapportagemogelijkheden: export van gekozen voordelen
- Soort webshop – andere benaming ook wel Flex Income Plan (SD-Worx)

3. Het cafetariaplan

3.5 Basisprincipes

- Vrije keuze voor de werknemer = contractbijlage
- Flexibel belonen is niet gelijkgesteld aan optimaliseren van het loonpakket.
- Respect voor de **hiërarchie van de rechtsbronnen**
- Budgetneutraal voor de werkgever

3. Het cafetariaplan

3.6 Concreet

- **À la carte** voordelen uit een webshop waaruit de werknemer kan kiezen (**geautomatiseerde online tool**)
- Bestaande extralegale voordelen worden omgezet naar een **persoonlijk budget** per werknemer
- **1 x per jaar** stelt de werknemer zijn loonpakket samen op basis van zijn persoonlijke en professionele behoeften

3. Het cafetariaplan

- Elk voordeel heeft een **KOST**. Deze kost wordt afgetrokken van het beschikbare budget in het cafetariaplan.
  - Kost = totale loonkost, inclusief patronale SZ en evt vakantiegeld
- Elk voordeel heeft een eigen behandeling in de payroll.
  - De waarde van een voordeel wordt bepaald en als een “**Voordeel van Alle Aard**” op de loonbrief vermeld.
  - Op dit VAA moet de werknemer evt SZ-bijdragen en belasting betalen.
  - De waarde van het voordeel en de bijdragen verschillen van voordeel tot voordeel.

3. Het cafetariaplan

3.7 Voordelen

Werkgever

- Budgetneutraal
- Verloning competitiever
- Stijging motivatie medewerkers (retentie – war for talent)
- Accenten leggen in het loonbeleid: mobiliteit, ergonomie, welzijn

Werknemer

- extralegale voordelen kiezen op basis van eigen situatie
- Jaarlijks keuze bij te stellen
- Winnen aan netto-koopkracht

3. Het cafetariaplan

3.8 Nadelen

Werkgever

- Aandacht en tijd
- Huidig verloningspakket in kaart brengen
- Tal van spelregels op vlak van arbeidsrecht, sociale zekerheid en fiscaliteit
- Niet elke werknemer vindt zijn gading in het aanbod

3. Het cafetariaplan

3.9 Formaliteiten

- Iedereen tekent voor akkoord: contractbijlage bij arbeidsovereenkomst
- Voor sommige keuzes moeten werknemers bv. attesten opladen
- Aparte policy's:
  - Algemene policy
  - Leasefietsen
  - ...
- Vooral bij langlopende engagementen (vooral bij grote bedragen)

Bronnenlijst

Liantis (2024). *Personeelsbeleid*. Opgevraagd op 3 juli 2024 van <https://www.liantis.be/nl/personeelsbeleid/loonberekening/extralegale-voordelen/winstpremie>

Liantis (2024). *Personeelsbeleid*. Opgevraagd op 3 juli 2024 van <https://www.liantis.be/nl/personeelsbeleid/loonberekening/extralegale-voordelen/ecocheques>

Nissen, L. (n.d.). *Waarom 'alternatief verlonen'?* Baker Tilly

SD-Worx (2024). *Verloning en loonkosten*. Opgevraagd op 3 juli 2024 van <https://www.sdworx.be/nl-be/nieuws-inspiratie/verloning-en-loonkosten/cafetariaplan-7-relevante-vragen>

SD-Worx (2024). *Flex Income Plan*. Powerpointpresentatie voor Bolckmans NV

Van den Bussche, B. (2024). *Alternatieve verloningstechnieken*. Wolters Kluwer: Mechelen

Vercruysse, E. (2024). *Simulatie loonkost*. Howest: Brugge